

HOTĂRÎREA CURȚII CONSTITUȚIONALE
cu privire la controlul constituționalității art.7 și art.7/1
din Codul civil al Republicii Moldova în redacția Legii nr.564-XIV
din 29 iulie 1999 "Pentru modificarea unor acte legislative"*

Nr.25 din 08.06.2000

Monitorul Oficial al R.Moldova nr.70-72/25 din 22.06.2000

* * *

-----
* Veștile Sovietului Suprem al R.S.S. Moldovenești, 1964, nr.36, art.81; M.O., 1994, nr.5, art.137; 1999, nr.96-97, art.481.

În numele Republicii Moldova,
Curtea Constituțională în componența:
Pavel BARBALAT - președinte
Mihai COTOROBAI - judecător-raportor
Constantin LOZOVANU - judecător
Ion VASILATI - judecător

cu participarea grefierului Aliona Balaban, reprezentantului permanent al Parlamentului la Curtea Constituțională Ion Creangă, în lipsa autorilor sesizării, călăuzindu-se de art.135 alin. (1) lit.a) din Constituție, art.4 alin.(1) lit.a) și art.16 alin.(1) din Codul jurisdicției constituționale, a examinat în ședință plenară deschisă dosarul privind controlul constituționalității art.7 și art.7/1 din Codul civil în redacția Legii nr.564-XIV din 29 iulie 1999 "Pentru modificarea unor acte legislative".

Temei pentru examinarea dosarului a servit sesizarea deputaților în Parlament Victor Cecan și Vasile Stati, depusă la 6 martie 2000 în conformitate cu art.24 și 25 lit.g) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, art.38 și 39 din Codul jurisdicției constituționale.

Examinînd materialele dosarului, punctele de vedere comunicate de Parlament, Președintele Republicii Moldova, Guvern, Ministerul Justiției, audiind în ședință informația prezentată de judecătorul-raportor, argumentele expuse de reprezentantul Parlamentului, Curtea Constituțională

a c o n s t a t a t :

1. La 29 iulie 1999 Parlamentul Republicii Moldova a adoptat Legea organică nr.564-XIV "Pentru modificarea unor acte legislative" (în continuare - Legea nr.564-XIV), expunînd într-o nouă redacție art.7 și art. 7/1 din Codul civil, aprobat prin Legea R.S.S. Moldovenești din 26 decembrie 1964:

"Articolul 7. Apărarea onoarei și demnității.

Orice persoană fizică sau juridică este în drept să ceară prin judecată dezmințirea informațiilor care lezează onoarea și demnitatea ei, dacă cel care a răspîndit asemenea informații nu dovedește că ele corespund realității.

În cazul în care asemenea informații au fost răspîndite prin intermediul unui mijloc de informare în masă, instanța de judecată obligă redacția acestuia să publice, în termen de 15 zile de la data intrării în vigoare a hotărîrii instanței de judecată, o dezmințire la aceeași rubrică, pe aceeași pagină, în același program sau ciclu de emisiuni.

În cazul în care astfel de informații sînt expuse într-un document emis de o instituție, instanța de judecată obligă instituția respectivă să înlocuiască acest document.

Articolul 7/1. Repararea prejudiciului moral.

Prejudiciul moral, cauzat unei persoane în urma răspîndirii unor informații care nu corespund realității și care lezează onoarea și demnitatea acesteia, se repară în folosul reclamantului de către persoana fizică sau juridică ce a răspîndit aceste informații.

Mărimea compensației se stabilește de către instanța de judecată, în fiecare caz aparte, de la șaptezeci și cinci pînă la două sute de salarii minime, în cazul în care informațiile au fost răspîndite de o persoană juridică, și de la zece pînă la o sută de salarii minime, în cazul în care acestea au fost răspîndite de o persoană fizică.

Publicarea operativă a scuzelor sau a dezmințirilor pentru informația specificată la alineatul 1 al prezentului articol, pînă la pronunțarea hotărîrii instanței de judecată, constituie temei pentru micșorarea mărimii compensației sau pentru exonerarea de plată a ei."

2. Autorii sesizării solicită controlul constituționalității art.7 și art.7/1 din Codul civil în redacția Legii nr.564-XIV, considerînd că ele contravin dispozițiilor art.1 alin.(3), art.20 și art.32 alin.(1) și (2) din Constituție.

Ei afirmă că dispozițiile contestate din Codul civil, deși expuse într-o redacție nouă, continuă să reglementeze cu instrumente noțional-juridice depășite raporturile civile într-un stat de drept, în care, așa cum statuează Constituția Republicii Moldova (art.1 alin.(3), dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sînt garantate.

3. Examinînd art. 7 și art.7/1 din Codul civil în redacția Legii nr.564-XIV sub raportul dispozițiilor constituționale ale art.1 alin.(3), art.16, art.20, art.24 alin.(1), art.32, art.34, art.54, art.55, Curtea constată că legiuitorul, prin articolele respective, n-a adus atingere drepturilor și libertăților fundamentale garantate de Constituție.

Curtea relevă că art.7 și art.7/1 din Codul civil în redacția Legii nr.564-XIV corelează deplin cu dispozițiile constituționale care apără și garantează cele mai importante valori sociale, care statuează că îndatorirea primordială a statului este respectarea și ocrotirea persoanei (art.16), asigurînd dreptul cetățeanului la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime (art.20).

Potrivit art.32 alin.(1) din Constituție, oricărui cetățean îi este garantată libertatea gîndirii, a opiniei, precum și libertatea exprimării în public prin cuvînt, imagine sau prin alt mijloc posibil. Totodată, libertatea exprimării, conform art.32 alin.(2) din Constituție, nu poate prejudicia onoarea, demnitatea sau dreptul altei persoane la viziune proprie. Tot aici (alin.(3) se stipulează expres că sînt interzise și pedepsite prin lege orice manifestări ce atentează la regimul constituțional.

Curtea nu poate reține afirmația autorilor sesizării că prin prevederile art.7 și 7/1 din Codul civil este restrîns exercițiul libertății gîndirii, opiniei și a exprimării, proclamate de Constituție, întrucît dispozițiile contestate nu reglementează astfel de relații, ci vizează relațiile sociale ce țin de dreptul cetățeanului la apărare, garantat prin art.26 alin.(1) și (2) din Constituție. Potrivit acestui articol constituțional, fiecare om are dreptul să reacționeze independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale, dispoziție ce și-a găsit expresia în art.7 "Apărarea onoarei și demnității" din Codul civil.

Conformîndu-se dezideratului constituțional din art.32 alin.(2), potrivit căruia libertatea exprimării nu poate prejudicia onoarea, demnitatea sau dreptul altei persoane la viziune proprie, legiuitorul,

prin art.7/1 din Codul civil, a instituit procedura reparării prejudiciului moral, care capătă forma unei compensații, mărimea căreia, în cazurile respective, se stabilește de către instanța de judecată. De asemenea, în corespundere cu art.7 din Codul civil, în fiecare caz aparte numai instanței de judecată îi revine competența de a stabili tipurile, formele, conținuturile, volumele, consecințele informațiilor care lezează onoarea și demnitatea persoanei fizice sau juridice.

Astfel, Curtea consideră că în art.7 și art.7/1 din Codul civil în redacția Legii nr.564-XIV legiuitorul a respectat principiile constituționale generale, care proclamă că Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sînt garantate (art.1 alin.(1)), iar Constituția Republicii Moldova este Legea ei Supremă (art.7).

Sînt respectate, de asemenea, drepturile, libertățile și îndatoririle fundamentale prevăzute în art.16 "Egalitatea", art.20 "Accesul liber la justiție", art.28 "Viața intimă, familială și privată", art.34 alin.(1) - (4) "Dreptul la informație" din Constituție.

Curtea apreciază, totodată, că prevederile contestate din Codul civil corespund art.12 și art. 19 din Declarația universală a drepturilor omului și art.10 din Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

Prevederile articolelor din Codul civil în redacția Legii nr.564-XIV corelează și cu Legea presei (nr.243-XIII din 26 octombrie 1994)* , care în art.4, expus în redacție nouă prin art.II din legea contestată, prevede că publicațiile periodice și agențiile de presă publică, potrivit aprecierilor proprii, orice fel de materiale și informații, ținînd cont de faptul că exercițiul acestor libertăți ce comportă datorii și responsabilități este supus unor formalități, condiții, restrîngerii și unor sancțiuni prevăzute de lege, care constituie măsuri necesare, într-o societate democratică, pentru securitatea națională, integritatea teritorială sau siguranța publică, apărarea ordinii și prevenirea crimei, ocrotirea sănătății, protecția moralei, protecția reputației sau apărarea drepturilor altora, pentru a împiedica divulgarea unor informații confidențiale sau pentru a garanta autoritatea și imparțialitatea puterii judiciare.

-----
* M.O., 1995, nr.2, art.10.

Potrivit art.3 din Legea audiovizualului (nr.603-XIII din 3 octombrie 1995)* , libertatea de exprimare audiovizuală presupune respectarea strictă a Constituției și nu poate prejudicia demnitatea, onoarea, viața particulară a persoanei și nici dreptul la propria imagine. Pregătirea și difuzarea de emisiuni cu încălcarea prevederilor menționate se pedepsește conform legislației (art.44 lit.b). Persoana care se consideră lezată într-un drept sau într-un interes legitim, moral sau material, printr-o comunicație audiovizuală are dreptul să ceară, conform legislației, despăgubirile respective, rectificarea corespunzătoare sau să se folosească de dreptul la replică (art.40 alin.2).

-----
* M.O., 1995, nr.70, art.798.

Pentru considerentele expuse, în temeiul art.140 alin.(2) din Constituție, art.1 alin.(3), art.26 din Legea cu privire Curtea Constituțională, art.62 lit.a) din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

H O T Ă R Ă Ş T E :

1. Recunoaşte constituţionale art.7 şi art.7/1 din Codul civil al Republicii Moldova în redacţia Legii nr.564-XIV din 29 iulie 1999 "Pentru modificarea unor acte legislative".

2. Prezenta Hotărîre este definitivă, nu poate fi supusă nici unei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării şi se publică în "Monitorul Oficial al Republicii Moldova".

PREŞEDINTELE
CURŢII CONSTITUŢIONALE

Pavel BARBALAT

Chişinău, 8 iunie 2000.
Nr. 25.